

Civilrättssektionen
Ulf Palm

2000-09-18

Kommunkansliet
Inköp
Kommunala företag

Cirkulärnr: 2000:101
Diariennr: 2000/2185
Handläggare: Ulf Palm
Sektion/Enhet: Civilrättssektionen
Datum: 2000-09-18
Mottagare: Kommunkansliet
Inköp
Kommunala företag
Rubrik: Offentlig upphandling (föreslagna ändringar från 2001-01-01)

Civilrättssektionen
Ulf Palm

2000-09-18

Kommunkansliet
Inköp
Kommunala företag

Offentlig upphandling (föreslagna ändringar från 2001-01-01)

Den 29 maj 2000 överlämnade regeringen propositionen 1999/2000:128 "Offentlig upphandling i informationssamhället" till riksdagen. I propositionen behandlas ett antal ändringar i lagen om offentlig upphandling (LOU). Ändringarna föreslås träda i kraft 2001-01-01. Propositionen bygger på Upphandlingskommitténs betänkande "Effektivare offentlig upphandling", (SOU 1999:139). Riksdagen skall ta ställning till förslagen i propositionen den 15 november 2000.

Flertalet av Upphandlingskommitténs förslag tas emellertid inte upp i propositionen. Det gäller frågor som hur tillsynen över den offentliga upphandlingen skall organiseras i framtiden, talerätt för tillsynsmyndigheten, talerätt för branschorganisationer, marknadsskadeavgift vid grova överträdelser (otillåtna direktupphandlingar), längre preskriptionstider vid skadeståndstalan m.m.

Flera riksdagspartier har i olika motioner över propositionen kritiserat regeringen för att den utelämnat stora delar av Upphandlingskommitténs förslag. Regeringen har emellertid ansett att ovan nämnda frågor behöver övervägas ytterligare och har för avsikt att återkomma till dessa så snart som möjligt, vilket torde bli först under nästa år.

De i propositionen föreslagna ändringarna är i korthet följande.

Elektronisk upphandling

Upphandlande enheter föreslås få möjlighet att tillåta att anbud lämnas inte bara skriftligen utan också genom elektronisk överföring. En förutsättning är emellertid att innehållet i anbuden förblir okänt för den upphandlande enheten intill dess anbuden får öppnas. Detta villkor ställer stora krav på den teknik som används. Enheten föreslås därför få begära att anbud som lämnas elektroniskt skall bekräftas skriftligen eller på annat sätt (elektronisk signatur).

Urvalsupphandling

Regeringen föreslår att ny upphandlingsform, urvalsupphandling, införs i 6 kap. LOU (upphandling under tröskelvärdena och upphandling av s.k. B-tjänster oavsett kontraktsvärdet).

Urvalsupphandling innebär att alla leverantörer har rätt att ansöka om att få lämna anbud. Efter visst kvalificeringsförfarande inbjuder därefter den upphandlande enheten ett begränsat antal sökande till anbudsgivning. Upphandlingsformen motsvarar närmast förhandlad upphandling över tröskelvärdena. Förhandlingar med anbudsgivarna är således tillåtna vid urvalsupphandling. Tiden för att få lämna ansökningar om att få lämna anbud får enligt förslaget aldrig vara kortare än 10 dagar.

Det föreslås vidare att ansökningsinbjudan vid urvalsupphandling skall publiceras i en **elektronisk databas** som är allmänt tillgänglig.

Regeringen har i beslut 2000-07-06 uppdragit åt Nämnden för offentlig upphandling (NOU) att verka för en utveckling av allmänt tillgängliga elektroniska databaser för annonsering av upphandlingar enligt 6 kap. LOU. Uppdraget omfattar såväl kartläggning av befintliga elektroniska databaser som åtgärder som syftar till att det utvecklas nya sådana databaser som är allmänt tillgängliga. Nämnden skall sprida information om dessa. En sammanfattande redovisning av uppdraget skall lämnas till regeringen senast den 15 november 2000.

Annonsering i elektronisk databas

Som ovan nämnts föreslås att annonsering i elektronisk databas skall vara obligatorisk vid urvalsupphandling. Även vid förenklad upphandling föreslås att upphandlingen skall annonseras i en elektronisk databas som är allmänt tillgänglig. Här ges dock en möjlighet att i stället annonsera upphandlingen på annat sätt som leder till effektiv konkurrens.

Vad avser begreppet "allmänt tillgänglig" sägs i propositionen att annonseringssättet och databasen skall vara så kända att en upphandlande enhet genom att annonsera uppnår en effektiv konkurrens. Att enheten annonserar på sin egen hemsida anses inte vara tillräckligt, och inte heller annonsering i en lokal tidning eller t.ex. på en kommuns anslagstavla när det gäller förenklad upphandling.

Förenklad upphandling från endast en leverantör

En upphandlande enhet föreslås få begära in anbud genom att skicka en skrivelse till endast en leverantör om vissa i lagförslaget uppräknade förutsättningar föreligger. Andra leverantörer har dock alltid möjlighet att lämna anbud. Ett förfrågningsunderlag skall upprättas, som skall vara tillgängligt för den som begär att få ut underlaget.

De särskilda förutsättningarna, som bygger på vad som gäller vid förhandlad upphandling utan annonsering i 2-5 kap. LOU, är följande.

1. Inga lämpliga anbud har lämnats vid förenklad upphandling.
2. Upphandlingen gäller varor som framställs enbart för forskning, utveckling, experiment eller studier och inte i vinstsyfte eller för att täcka forsknings- och utvecklingskostnader.
3. Det som skall upphandlas av tekniska eller konstnärliga skäl eller på grund av ensamrätt endast kan levereras av en viss leverantör.
4. Upphandlingen avser ytterligare leverans från den ursprungliga leverantören och ett byte av leverantör skulle medföra oskäliga tekniska eller ekonomiska olägenheter.

Upphandling av telefonitjänster

Telefonitjänster, som hittills har varit undantagna från upphandling enligt LOU, skall enligt förslaget upphandlas enligt 6 kap. LOU oavsett kontraktsvärde.

I propositionen framhålls att med hänsyn till den avreglering som ägt rum på telekommunikationsområdet finns det i dag ingen anledning att undanta telefonitjänster och liknande tjänster som anges i 5 kap. 1 § andra stycket tredje punkten från LOU:s tillämpningsområde. EU:s tjänstedirektiv sätter enligt regeringen inte hinder för Sverige att låta telefonitjänsterna omfattas av 6 kap. LOU.

Formgivningstävlingar

I 6 kap. LOU finns inga särskilda bestämmelser om formgivningstävlingar. Nu föreslås att reglerna i 5 kap. 28 och 30-33 §§ får tillämpas även vid upphandlingar under tröskelvärdena. Det innebär att arrangören skall fastställa tävlingsregler som skall garantera att samma krav ställs på varje tävlande. Tävlingen skall annonseras i en elektronisk databas eller på annat sätt (se vad ovan sagts om förenklad upphandling).

Tävlingen får begränsas till ett visst antal tävlande, men skall vara tillräckligt stor för att uppnå en effektiv konkurrens. Valet av tävlande skall göras utan ovidkommande hänsyn. Tävlingen skall avslutas med att en jury, som är oberoende av de tävlande, utser vinnande tävlingsbidrag.

En upphandling som ansluter till en formgivningstävling, och som enligt tävlingsreglerna skall tilldelas vinnaren, skall få göras som en direktupphandling varvid den upphandlande enheten skall få förhandla enbart med vinnaren.

Dokumentation

Reglerna om dokumentation i 6 kap. 13 § LOU föreslås bli något skärpt. Det innebär att dokumentationen inte bara skall avse skälen för beslutet utan också vad som i övrigt förekommit av betydelse vid upphandlingsförfarandet. Som exempel på sådan ytterligare dokumentation nämns skälet till valet av direktupphandling vid synnerliga skäl.

Något behov av dokumentation vid direktupphandling på grund av lågt värde anses inte föreligga.

Planerade seminarier

Kommunförbundet planerar två seminarier med anledning av de föreslagna ändringarna, nämligen i Stockholm 2000-11-15 och i Göteborg 2000-12-14. Särskild inbjudan kommer att gå ut senare. Frågor som tas upp vid seminarierna är följande.

- Elektroniska anbud vid upphandling (säkerhetskrav m.m.).
- Elektronisk offentlig upphandling (rapport av arbetsgruppen för elektronisk upphandling).
- Obligatorisk annonsering i elektronisk databas vid upphandling under tröskelvärdena.
- Urvalsupphandling (ny upphandlingsform under tröskelvärdena).
- Övriga ändringsförslag i prop. 1999/2000:128.

Frågor med anledning av innehållet i cirkuläret besvaras i första hand av Ulf Palm, tfn 08-772 44 32.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET

Civilrättssektionen

Hans Ekman

Ulf Palm